

Λυκόφως της μοναξιάς

ΜΑΡΙΑΣ ΛΑΜΠΑΔΑΡΙΔΟΥ - ΠΟΘΟΥ.
Λυκόφως της Μοναξιάς. Αθήνα, Καλέν-
ντης, 1991. Σελ. 122.

Πεζογραφία

Μήνια λογοτέχνηδα Μ. Λαμπαδαρίδου, ύστερ' από το δεύτερο ιστορικό μυθιστόρημά της: «Η Δοξανιώ» (1990), στο οποίο δοκίμασε, για δεύτερη φορά και με μεγάλη επιτυχία, τις συνθετικές συγγραφικές της ικανότητες και το οποίο αποτιμήσαμε κριτικά, κυκλοφόρησε, την περασμένη χρονιά, ένα ολιγοσέλιδο βιβλίο, που αποτελείται από 14 αυτοτελή αφηγήματα.

Με τούτο το βιβλίο της η Μ. Λαμπαδαρίδου επιστρέφει στο γνώριμο, από παλαιότερες συγγραφές της, λυρικό κλίμα. Πασκίζει να βυθοσκοπήσει και ν' ανιχνεύσει, ως τα έσχατα όριά της, την ψυχή του αλλοτριωμένου, από ποικίλες αιτίες, ανθρώπου της αντιφατικής και ρευστής εποχής μας, να ιχνηλατήσει το άλγος και την υπαρξιακή αγωνία, που τον δυναστεύουν και τον αποξενώνουν από τον περίγυρό του, και να μας αποκαλύψει τις διαστάσεις και τις μορφές τους.

Τυπολογικά, τα κείμενά της ανήκουν στο λογοτεχνικό είδος, που ονομάζεται *εσωτερικός μονόλογος* και *λυρική πεζογραφία*. Το είδος αυτό καλλιέργησε ο Μαρσέλ Προυστ στο περίφημο έργο του: «Αναζητώντας το χαμένο χρόνο» και στη χώρα μας εισηγητής του θεωρείται ο Στέλιος Ξεφλούδας. Έχουμε σαφή απομάκρυνση από την παραδοσιακή, την κλασική πεζογραφία, με τον απαρτισμένο μύθο και τη λογική δομή των επεισοδίων, την εξωτερική περιπέτεια και δράση.

Οι λυρικοί πεζογράφοι είναι εσωσεστρεφείς: εξερευνούν επίμονα την εσωτερική ζωή των προ-

σώπων, προσπαθώντας να μας αποτυπώσουν και τους πιο ανεπαίσθητους κυματισμούς της ψυχής τους.

«Λυκόφως της Μοναξιάς» τιτλοφορείται το βιβλίο της Μ. Λαμπαδαρίδου, χρησιμοποιώντας τον ομώνυμο τίτλο του όγδοου αφηγηματός της. Με τον τίτλο της μας υποδηλώνει, ότι κεντρικό μοτίβο των αφηγημάτων της είναι η μοναξιά, η ψυχική ερημιά και αποξένωση, που βιώνει ο σύγχρονος άνθρωπος, και μας προϊδεάζει για την ατμόσφαιρα, μέσα στην οποία ζουν τα πρόσωπά της. Είναι μια ατμόσφαιρα ημίφωτος, όπου τα πράγματα, οι φιγούρες, τα σχήματα, τα χρώματα γίνονται, από τον πόνο και τη θλίψη τους, γκριζα, θολά, ρευστά και φευγαλέα, εικόνα της βουρκομένης ψυχής τους. Μελέτη της μοναξιάς του ανθρώπου και των ποικίλων ψυχικών καταστάσεων, που αυτή δημιουργεί, επιχειρεί σε τούτο το πεζογράφημά της η Μ. Λαμπαδαρίδου. Το δεύτερο μοτίβο είναι «το γήρασμα του σώματος και της μορφής», που είναι, όπως λέγει ο Καβάφης «πληγή από φριχτό μαχαίρι». Η αιμάσσουσα αυτή πληγή του μοναχικού ατόμου δημιουργεί μια βαθιά οδύνη, που αγγίζει τα όρια της απελπισίας και της γεμάτης τρόμου αγωνίας του.

Με το πρώτο της πεζογράφημα: «Ο Ήλιος της Δικαιοσύνης» μας εισάγει στη βαριά και καταθλιπτική ατμόσφαιρα, που θα συναντήσουμε σ' όλα τ' αφηγήματά της. Η ηρωίδα (τα κεντρικά πρόσωπα όλων των αφηγημάτων είναι γυναίκες, στην πλειοψηφία άγαμες), η οποία ζει ολομόναχη και γερασμένη στο σπιτικό της, αναχαράζει νοσταλγικά παιδικές και εφηβικές μνήμες, ένώνει με βαθύ πόνο «τις δαχτυλιές της φθοράς του χρόνου στο σώμα της» και μονολογεί: «*Δε με χρειάζεται κανείς, δε μ' έχει ανάγκη κανείς απόψε. Μοναξιά θα πει να μη σε χρειάζεται κανείς*» (σελ. 10). Και αισθάνεται γύρω της τη μοναξιά της «να κρέμεται από τους ραγισμένους σαν δάκρυα της λήθης» (σελ. 8).

Όλα τα αφηγήματα έχουν έναν υποτυπώδη μύθο και ελάχιστη δράση. Η ματιά της Μ. Λαμπα-